

NOTAT

25. maj 2012
J.nr. 2631/1747-0841
Ref. cag

Opfølgning på undersøgelse af tilgængeligheden på rådhus og jobcentre fra 2006

Baggrund

Det Radikale Venstre fremsatte i november 2005 beslutningsforslag B 40 om at sikre tilgængelighed for mennesker med handicap på rådhus, jobcentre og IT-systemer i de nye kommuner.

Beslutningsforslaget blev behandlet i Folketingets Politisk Økonomiske Udvalg (PØU), der i marts 2006 afgav en beretning, hvor den daværende økonomi- og erhvervsminister som regeringens handicappolitiske koordinator blev opfordret til at igangsætte en kortlægning af tilgængeligheden på rådhus og i jobcentre samt en kortlægning af tilgængelighedsproblemer i forhold til IT-systemer i kommunerne.

Erhvervs- og Byggestyrelsen, hvor byggelovgivningen på daværende tidspunkt var placeret (herunder tilgængelighed til byggeri), gennemførte i foråret 2006 en undersøgelse blandt samtlige kommuner. Undersøgelsen skulle kortlægge tilgængeligheden til rådhus. Arbejdsmarkedsstyrelsen bidrog med faktuelle oplysninger vedrørende jobcentre, som viser, at en stor del af kommunerne havde taget stilling til placeringen af jobcentrene, men ikke faktisk havde etableret dem. Derfor var det ikke muligt at tegne et reelt billede af tilgængeligheden til jobcentrene. Vedrørende kortlægning af tilgængeligheden til IT-systemerne i kommunerne, blev denne foretaget af IT- og Telestyrelsen.

Byggelovgivningsområdet er siden blevet ressortomlagt til Klima-, Energi- og Bygningsministeriet. Byggelovgivningen hører herefter under Energistyrelsen.

Undersøgelsen fra 2006

Undersøgelsen af tilgængeligheden til rådhus blev gennemført som en spørgeskemaundersøgelse. Erhvervs- og Byggestyrelsen modtog svar fra 234 af 271 kommuner.

Undersøgelsen tager udgangspunkt i kommunernes egne vurderinger af tilgængeligheden på rådhusene. Undersøgelsen af tilgængeligheden til rådhus bygger på bygningsreglementets bestemmelser om tilgængelighed, dvs. bestemmelser om:

- parkeringspladser,
- niveaufri adgang til bygningen,
- elevatorer,
- handicapproiletter samt

- teleslyngeanlæg.

Kommunerne blev således spurgt, hvorvidt rådhusbygningerne levede op til disse krav.

Det skal i den forbindelse understreges, at der først blev indført krav om tilgængelighed til bygninger i 1977. Der vil derfor være en række bygninger, der er opført før dette tidspunkt, der ikke nødvendigvis lever op til kravene. Det betyder dog ikke, at disse bygninger er ulovlige, eller at kommunerne, med mindre der har været foretaget væsentlige ombygninger, har pligt til at sikre, at bygningerne gøres tilgængelige for handicappede.

Undersøgelsen blev gennemført i foråret 2006, hvor kommunalreformen var under gennemførelse. Der var på daværende tidspunkt ikke truffet beslutning om rådhusenes fremtidige funktion i alle kommuner. For at opnå så dækkende et billede som muligt af tilgængeligheden til rådhusene, omfattede undersøgelsen samtlige rådhusene i de gamle kommuner, uanset om der var truffet beslutning om deres funktion i de fremtidige sammenlagte kommuner eller ikke.

Undersøgelsens resultater

Undersøgelsen viste, at rådhusene helt generelt levede op til enkelte af bygningsreglementets krav, men ikke til andre. Langt de fleste rådhusene levede således op til kravene om installation af elevatorer og indretning af handicaptoiletter, mens der til en stor del af rådhusene ikke var niveaufri adgang til bygningen eller til mødesalene for udvalg og byråd. Desuden viste undersøgelsen, at der i mange af disse mødesale ikke var installeret teleslynger.

Overordnet set viste undersøgelsen således, at der generelt var behov for at forbedre tilgængeligheden til rådhusene, hvis de skulle leve op til bygningsreglementets niveau for tilgængelighed.

Opfølgning på undersøgelsen

På baggrund af undersøgelsens resultater blev der fra satspuljen 2006 afsat i alt 30 mio. kr. til en tilgængelighedspulje i perioden fra 2007 til 2008. Herfra kunne offentlige institutioner med en borgerrettet funktion søge tilskud til forbedring af tilgængeligheden for mennesker med handicap i eksisterende bygninger. Kommunerne kunne således søge om tilskud til blandt andet tilgængelighedsforbedringer på rådhusene.

Herudover blev der fra satspuljen 2008 afsat yderligere 25 mio. kr. i perioden fra 2009 til 2012 til en tilsvarende tilgængelighedspulje.

Ny undersøgelse fra 2011

Formålet med den opfølgende undersøgelse er at skabe et billede af de eventuelle forbedringer af tilgængeligheden til rådhusene i perioden 1. januar 2007 til medio 2011. Dermed opnås desuden en vejledende status for tilgængeligheden til dette byggeri.

Den nye undersøgelse af tilgængeligheden til rådhusene blev igen gennemført som en spørgeskemaundersøgelse. De sidste besvarelser fra kommunerne forelå ultimo 2011.

70 af landets 98 kommuner besvarede spørgeskemaet, der indeholdt spørgsmål om de kommunale forvaltningers bygninger bredt set, herunder også rådhusene.

Den nye undersøgelse af tilgængeligheden til rådhus bygger på Bygningsreglement 2010's bestemmelser om tilgængelighed, dvs. bestemmelser om:

- parkeringspladser,
- niveaufri adgang til bygningen,
- elevatorer,
- handicaptoiletter,
- letlæselig og let forståelig skiltning samt
- teleslyngeanlæg.

Undersøgelsens resultater

Undersøgelsen fra 2011 skal betragtes som en indikator for udviklingen af tilgængeligheden i de kommunale bygninger i forhold til den tidligere undersøgelse. Den bygger igen på kommunernes egne oplysninger.

Undersøgelsen viser (jf. bilag 1), at tilgængeligheden med hensyn til parkeringspladser, niveaufri adgang til bygningen, elevatorer og handicaptoiletter generelt er forbedret i forhold til den tidligere undersøgelse. Det kan dog også konkluderes, at forholdene omkring installation af teleslynger for mennesker med hørehandicap ikke er blevet forbedret.

Konklusion

En sammenligning af de to undersøgelser viser således, at der fra 2006 til medio 2011 er sket væsentlige forbedringer i tilgængeligheden til rådhus og øvrige kommunale forvaltningsbygninger.

Dette indikerer, at den kommunale borgerservice er tilgængelig for handicappede i en større andel af kommunerne end tidligere.

Undersøgelsen viser dog, at der på trods af, at der kan spores en fremgang fra 2006 til 2011, fortsat er mange rådhus, hvor der ikke er monteret teleslynger. Forholdene for mennesker med hørehandicap er således ikke nødvendigvis blevet bedre.

Bilag 1 indeholder en oversigt over de enkelte spørgsmål i undersøgelsen og viser resultaterne heraf.

BILAG 1

Gennemgang/sammenligning af de enkelte spørgsmål

Nedenfor gennemgås konklusionerne for de enkelte spørgsmål, der har indgået i undersøgelsen.

Undersøgelsen har taget udgangspunkt i den metodik, der blev anvendt i den oprindelige undersøgelse fra 2006. Det vil sige, at de enkelte kommuners besvarelser er holdt op mod kommunens befolkningsandel i den samlede befolkning. Dette indikerer samtidig, om det kan forventes, at tilgængeligheden for de dele af befolkninger, der har et eller flere handicap, kan forventes at have bevæget sig i positiv eller negativ retning.

Spørgsmål 1 og 2 omhandler udelukkende konkrete informationer om den besvarende kommune.

Spørgsmål 3

Spørgsmålet drejede sig om opførelsetidspunkt og eventuelle ombygninger på de nye kommuners rådhus. Det fremgår, at 74 % af rådhusene er opført i eller før 70'erne, og 46 % har været omfattet af større ombygninger siden 1995. Sammenholder man de to undersøgelser, er der sket en generel fornyelse af rådhusene i forbindelse med strukturreformen. Samtidig kan det konkluderes, at næsten halvdelen af rådhusene har gennemgået en større ombygning indenfor de sidste 15 år.

Spørgsmål 4

Her blev placeringen af hver forvaltning kortlagt. Undersøgelsen viser, at der i perioden 2006 til 2011 er opstået en mere decentral forvaltningsstruktur i forhold til de fysiske rammer. En mindre andel af kommunernes servicefunktioner varetages nu på rådhusene og er placeret andre steder.

Spørgsmål 5

Spørgsmålet belyser antallet af etager i bygningerne samt tilstedeværelsen af en elevator, der opfylder bygningsreglementets krav til handicapvenlige elevatorer. Der er i perioden 2006 til 2011 sket en forbedring, idet en langt større andel af befolkningen nu har adgang til alle etager i de kommunale bygninger evt. via handicapelevator.

Spørgsmål 6

Her belyses, hvorvidt der ved de kommunale bygninger findes handicapegnede parkeringspladser og niveaufri adgang frem til bygningen. Her er der ligeledes en øget befolkningsandel, der har adgang til bygninger med handicapparkering og niveaufri adgang frem til bygningen.

Spørgsmål 7

Spørgsmål 7 belyser kørestolsbrugeres adgangsmuligheder ved henholdsvis hovedindgangen og i den øvrige del af stueetagen. I perioden er der sket forbedringer for den andel af befolkningen, der har niveaufri adgang ved alle store forvaltninger – udover de økonomiske forvaltninger, der generelt har lav tilgængelighed for mennesker med kørestol.

Spørgsmål 8

Her blev der spurgt ind til kørestolsbrugeres mulighed for at komme rundt i bygningerne specifikt til de borgerrettede funktioner i forvaltningerne. På dette område viser undersøgelsen også, at der er sket væsentlige forbedringer.

Spørgsmål 9

Ved dette spørgsmål spørges der om, hvorvidt der er handicaptoiletter i forvaltningerne. Også på dette område er der sket en markant forbedring i forhold til undersøgelsen fra 2006. Den andel af befolkningen med adgang til handicaptoiletter er steget.

Spørgsmål 10

Her spørges, om der er installeret teleslynger, så hørehæmmede kan følge møder i byrådssalen, i mødesale og få informationer ved skranker m.v. Også på dette område er der sket forbedringer omend andelen af borgere, der kan modtage denne service, fortsat samlet set er lille.

Spørgsmål 11

I dette spørgsmål belyses, hvorvidt der i henhold til et nyt krav i Bygningsreglement 2010 er letlæselig og let forståelig skiltning i de kommunale bygninger. Undersøgelsen viser, at det udelukkende var et fåtal af kommunerne, der ikke lever op til dette krav.

Spørgsmål 12

Spørgsmålet belyser, hvor ofte kommunerne modtager klager eller henvendelser vedrørende problemer med tilgængeligheden i deres bygninger. Undersøgelsen viser, at kommunerne har modtaget ganske få henvendelser eller klager i denne sammenhæng.

Spørgsmål 13

Formålet med dette spørgsmål er at belyse, hvorvidt de besvarende kommuner mener, at der er behov for forbedringer af tilgængeligheden i deres byggeri, og i forlængelse af dette, hvorvidt kommunerne havde overvejet omfanget af omkostninger til eventuelle ombygninger, samt at søge tilskud til dette fra Tilgængelighedspuljen. Konklusionen er, at under halvdelen af kommunerne mener, at der er behov for forbedringer af tilgængeligheden i de bygninger, der indgik i undersøgelsen. Ca. en tredjedel af disse kommuner havde vurderet omkostningerne ved ombygninger, heraf havde en tilsvarende del af de kommuner, der havde vurderet omkostningsniveauet, besluttet at gennemføre forbedringerne.